

FK / 298 / 2016

JAVASLAT

**Szabó Vladimír történelmi pannóinak a
Veszprém Megyei Értéktárba történő felvételéhez**

VESZPRÉM MEGYEI ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL	
Érkezett:	2016 FEBR 11.
Szám:	04/123/2016 Mell.:
Előszám:	Ügyintéző: Balajthy Zs.

Készítette:

Sárváriné Rieder Zsuzsanna (név)

..... (aláírás)

Várpalota, 2015. szeptember 30. (település, dátum)

Németi
ÉRTEKTÁR BIZOTTSÁG TITKÁRA

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Várpalota Város Önkormányzata- Értéktár Bizottság
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: **Várpalota Város Önkormányzata- Értéktár bizottság**
Levelezési cím: **8100 Várpalota, Gárdonyi u. 39.**
Telefonszám: **30/6318326**
E-mail cím: **nemeth.kovacs.anita@varpalota.hu**

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése
Szabó Vladimír történelmi pannói
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
 agrár- és élelmiszergazdaság egészség és életmód épített környezet
 ipari és műszaki megoldások kulturális örökség sport
 természeti környezet turizmus
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye
Városi Képző- és Iparművészeti Gyűjtemény – Thury-vár, Várpalota
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
települési tájegységi • megyei külhoni magyarság
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Szabó Vladimír festőművész, grafikus ([Balassagyarmat, 1905. december 5.](#) – [Budapest, 1991. december 31.](#)) kétszeres Munkácsy-díjas, Érdemes és Kiváló Művész.
Már kora gyermekkorában kapcsolatba került a rajzzal, hiszen apja, id. Szabó Vladimír rajztanár, [Székely Bertalan](#) tanítványa volt. 1924-ben felvételizett a [Képzőművészeti Főiskolára](#), ahol [Csók István](#), [Rudnay Gyula](#) és [Vaszary János](#) voltak a mesterei. Képzőművészeti tanulmányait 1926-ban megszakította: orvostudományi egyetemre járt, az izmok működési mechanizmusa érdekelt. 1930–1934-ben római ösztöndíjas volt, 1933-ban megkapta a Szinyei Társaság grafikai díját. 1935-től 1937-ig [Benkhard Ágost](#) osztályában folytatta főiskolai tanulmányait. Szabó Vladimír rajztudása szinte kikövetelte, hogy illusztrátorként is foglalkoztassák. A könyvek illusztrálása egész pályáján végigkísérte ([Krúdy Gyula](#), [Tersánszky Józsi Jenő](#)). Rendszeresen részt vett országos festészeti és grafikai tárlatokon, de önálló kiállítása hosszú időn át nem volt. 1953-ban és 1954-ben [Munkácsy-díjat](#) kapott. 1959-től 1961-ig [franciaországi](#) tanulmányúton vett részt. 1974-ben [Érdemes](#), 1980-ban [Kiváló művészi](#) címmel tüntették ki. Munkássága második felére egyre inkább a grafika volt a jellemző. A festő 1991-ben hunyt el. Műveit számos múzeum és képtár őrzi ([Magyar Nemzeti Galéria](#), [Szépművészeti Múzeum](#), [debreceni Déri Múzeum](#), [pécsi Janus Pannonius Múzeum](#), Váci Múzeum Modern Művészeti Gyűjtemény, a [miskolci Herman Ottó Múzeum](#), [római Modern Képtár](#)), de sok alkotása található meg magángyűjteményekben is. Festményeire az álomszerű, sejtelmes,

gyöngyházfénybe burkolt alakok és színvilág a jellemző. Műveiben szívesen és gyakran ábrázolta a történelem, a kisvárosi-falusi élet, a régi életformák nyújtotta témákat. Várpalota Képző- és Iparművészeti Gyűjteménye 6 db nagyméretű pannóját őrzi: a Hunyadi-címer, a Vadászó társaság, A postakocsi Várpalotán, a Szórakozó fiatalok, a Vásár a vár fal tövében és a Thury György párviadala című alkotást. A város helytörténetéhez – a várhoz, Mátyás királyhoz, Thury Györgyhez, valamint Krúdy Gyula Vörös postakocsi c. regényének témájához kötődő műveket 1956-ban rendelte meg Schmidt Ferencné, a Várpalotai Vendéglátó Vállalat főkönyvelője az elismert művésztől. A művek fehér stukkó keretben a Palota Szálló presszójának falát díszítették, amelyet maga a Mester is megtekintett a helyszínen. Sajnos a presszó erősen füstös környezete nem tett jót az alkotásoknak, ezért Pétfürdőre kerültek a művek, majd a 70-es évek végén Koncz József a Városi Tanács Művelődési Osztályának munkatársa a Zrínyi Iлона Általános Iskolában (a mai Nepomuki Szent János Római Katolikus Általános Iskola) helyezte el az alkotásokat. A művek idővel az iskola pincéjébe kerültek, ahol a 80-as évekre a kedvezőtlen klímájú tárolási körülmények miatt súlyosan megrongálódtak, megfakultak, a festék több helyen hiányzott az alkotásokról. Az 1986-ban alapított Nagy Gyula Galéria munkatársai rendszerezték és katalogizálták a város képzőművészeti gyűjteményét, köztük a Szabó Vladimir pannókat is, s megtették az első lépéseket a művek helyreállítása érdekében. A 90-es évek végén a Magyar Nemzeti Galéria munkatársai, Gippert László főrestaurátor és Pócs Judit restaurátor bevonásával megkezdődött a pannók restaurálása. A legsúlyosabb állapotban lévő Thury György párviadala és A postakocsi Várpalotán című művek restaurálására 600 ezer forintot biztosított Várpalota Város Önkormányzata, a Nemzeti Kulturális Alaphoz a Nagy Gyula Galéria által benyújtott pályázat eredményeként pedig további 2 millió forint állt rendelkezésre a helyreállítási munkákhoz. A Magyar Nemzeti Galériával kialakított jó kapcsolatnak köszönhetően a későbbiekben a restaurátor növendékek vizsgamunkájaként került sor munkadíj felszámítása nélkül a Szórakozó fiatalok és a Vásár a vár tövében című művek restaurálására. A helyreállított pannókat 2002-ben állították ki a Nagy Gyula Galériában, 2003-ban a Thury-vár középkori palotarészében, míg 2008-ban rövid időszakra a Corvin termet dekorálták két pannóval. Napjainkban a vár impozáns Thury-termében leltek a pannók végleges otthonra.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A művek a város helytörténetéhez szorosan kapcsolódnak. A mondák szerint a 15. században Mátyás király szívesen vadászott a Bakony rengetegében, a **Vadászó társaság** Mátyás királyt és hitvesét Beatrixot ábrázolja. Érdekességképp említem, hogy a kép jobb oldalán látható fa-törzsbe „vésvé” olvasható a Mester szignója és az alkotás készítésének időpontja, 1956.

A Mátyás korszakhoz kötődik a **Hunyadi-címer**, amelyhez *I. (Hunyadi) Mátyás királynak (1458-1490) a családi jelképeket idéző pecsétje volt a minta*. A Magyar Országos Levéltár középkori oklevelei között megbecsült kincsként őrzik V. László magyar király oklevelét, amelyben a Hunyadi család ősi címerét, a csőrében gyűrűt tartó hollót – melyet az oklevél szerint Magyarország korábbi uralkodóinak adományaként használt a család – kibővíti. A fiatal uralkodó ugyanis Hunyadi Jánost – országkormányzói tisztségéről történt lemondását követően, érdemei elismeréseként – beszercei örökös ispánságra emelte és új címerrel adományozta meg. A címerbővítmény egy fehér mezőben hátsó lábain álló veres színű oroszlánt ábrázol, amely mancsában arany koronát tart. Az új címer négyelt pajzson helyezkedik el, első és negyedik mezejében az eredeti családi címet, második és harmadik mezejében a bővítményt mutatja. A pajzsra aranykoronás sisak kerül sisakdísszel, a pajzs széleit szalagok díszítik. Az oklevél szövege kivételes módon az új címeralak jelentését is megmagyarázza, mely szerint a vörös oroszlán a harcokban megsebzett János gróft jelent, aki a király kiskorúsága idején a korona jogait hősi harcokban is őrizte és megvédte, a koronát tartó mancs pedig azt a pillanatot jelképezi, midőn a főhatalmat visszaadja az uralkodónak. Egyediek és pótolhatatlanok.

A 15. századhoz kötődik a **Szórakozó fiatalok** című alkotás is, amely a várkertben zenélő és táncoló, korhű viseletben pompázó hölgyeket és ifjakat ábrázol.

Thury György, a törökverő vitéz, palotai várkapitány messze földön híres volt bátorságáról, többször is kitört a várból, hogy megbirkózzon az ellenséggel. Egy ilyen összecsapást ábrázol a **Thury György párviadala** című alkotás.

Krúdy Gyula a 19-20. század egyik jelentős regény- és novellaírója volt, nagyanyja, Radics Mária révén kötődött Várpalotához. Krúdy Palotán töltötte gyermekkorát, amelynek élményeit a Palotai álmok c. novelláskötetében örökítette meg. Az író számára országos hírnevet az 1913-ban megjelenő A vörös postakocsi című regénye hozott. Krúdyra és híres novellájára emlékezve örökítette meg a századelő kisvárosi hangulatát, a Főtéren megálló postakocsit Szabó Vladimír a **Postakocsi Várpalotán** c. művében.

A **Vásár a vár tövében** című alkotás szintén a századelő hangulatát idézi a város főterén álló ódon vár tövében tartott vásárról.

Szabó Vladimír zseniális festő és grafikus volt. E remekbe szabott történelmi pannói a város Képző- és Iparművészeti Gyűjteményének becses darabjai.

A helyi értéktárba történő felvételük egyedi értékük jelentőségét tovább növeli, ennek tudatosítása pedig tovább erősíti az itt élőkben a lokálpatriotizmust.

7. A helyi értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

<http://thuryvar.hu/hirek/246/kulturalis-orokseg-napja>

<https://veol.hu/varpalota/megmentett-pannok-a-falakon-1566695>

8. A helyi érték hivatalos weboldalának címe:

www.thuryvar.hu

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt helyi érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

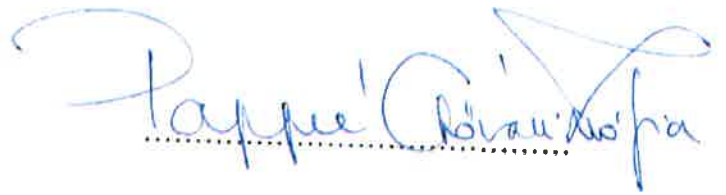

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

NYILATKOZAT

Alulírott Pappné Csóvári Zsófia mint a THURY-VÁR Nonprofit Kft. képviselője nyilatkozom, hogy a Javaslát a „Szabó Vladimír történelmi pannói” Veszprém Megyei Értéktárba történő felvételéhez csatolt fényképek a THURY-VÁR Nonprofit Kft. tulajdonát képezik, és hozzájárulok a további felhasználásukhoz.

Várpalota, 2015. december 14.

Pappné Csóvári Zsófia

THURY-VÁR Nonprofit Kft.

ügyvezető igazgató

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott, Gippert László a Szépművészeti Múzeum – Magyar Nemzeti Galéria (Budapest, Dózsa György út 41., illetve Budavári Palota) Restaurátor Osztály főosztályvezetője javaslom a „Szabó Vladimir történelmi pannói” Veszprém Megyei Értéktárba történő felvételét.

Budapest, 2016. január 8.

.....
Gippert László